

Δ΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ

Η Δ΄ Κυριακή των νηστειών είναι αφιερωμένη στον **Άγιο Ιωάννη τον Σιναΐτη** τον συγγραφέα του κατανυκτικότετου και ψυχωφελούς συγγράμματός του που ονομάζεται «**Κλίμαξ**» λόγω της μεγάλης του αξίας αναγιγνώσκεται συνήθως από την αρχή της Μεγάλης Σαρακοστής στα περισσότερα Ορθόδοξα Μοναστήρια. Αποτελείται από 30 λόγους που ο καθένας τους περιγράφει μια αρετή. Αρχίζοντας οι αρετές από τις πιο πρακτικές και προχωρώντας στις πιο θεωρητικές, ανεβάζουν τον άνθρωπο, σαν από κάποια σκαλοπάτια σε ουράνιο ύψος. Στην κορυφή των αρετών, ο Άγ. Ιωάννης τοποθέτησε την «**Αγάπη**», ως την υψηλότερα των αρετών και αυτή που κάνει τον άνθρωπο κατ' εξοχήν «**όμοιο**» με το Θεό.

Α. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ

Ο Άγιος Ιωάννης «της Κλίμακος», όπως αποκαλείται, είναι από τις μεγαλύτερες ασκητικές φυσιογνωμίες όλων των εποχών. Γεννήθηκε στην Παλαιστίνη περί το έτος 528. Κοιμήθηκε το 603 μ.Χ. σ' ένα ασκητήριο της μονής Σινά.

Σε ηλικία 16 ετών και αφού σπούδασε καλά την «εγκύκλιον και εξωτερικήν σοφίαν» φεύγει για το όρος Σινά, όπου έζησε με μεγάλη άσκηση και υποταγή κοντά σε εμπειρότατο γέροντα. Μετά από τρία χρόνια σε ηλικία 19 ετών, ο νέος ασκητής φεύγει από τη μονή Σινά και πηγαίνει στην έρημο σε τόπο που λεγόταν «**Θωλάς**» για το στάδιο της «**ησυχίας**». Ο θείος έρωτας που φλογίζει την καρδιά του, δεν αφήνει τίποτα να μπει ανάμεσα σ' αυτόν και «**ὄν ήγαπησε ἡ ψυχή του**» Θεό. Θέλει να είναι μόνος του σε μια σχισμή ενός βράχου, ανάμεσα

ουρανού και γης. Να σκέπτεται, να συλλογίζεται, να προσεύχεται, να συνομιλεί, να δίνεται μοναδικά και ολοκληρωτικά στον Νυμφίο της ψυχής του τον Χριστό. Εκεί στην έρημο του Σινά, μέσα στην ασκητική μοναξιά και τον θείο έρωτα **«τοῦ ἀκροτάτου ἔφετοῦ»** (δηλ. του πλέον επιθυμητού πράγματος στον κόσμο) πέρασε ο Αγ. Ιωάννης σαράντα ολόκληρα χρόνια.

Η απάντηση στην προφανή απορία του κοινού ανθρώπου, πως μπορεί να ζήσει ένας άνθρωπος τόσα πολλά χρόνια εντελώς μόνος και χωρίς υλικές ανέσεις είναι: **«όταν ο άνθρωπος γευθεί λίγο τα «ουράνια», εύκολα καταφρονεί τα «επίγεια».** Εξ άλλου είναι γνωστό σ' αυτές τις εκλεκτές ψυχές, όπως ο Άγ. Ιωάννης της «Κλίμακος» καθ' όλη την διάρκεια του σκληρού μονήρους βίου, **«ὁ Θεός οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ποιεῖ»**, δηλ. ο Θεός φανερώνει την παρουσία του και την ευαρέσκειά του με διάφορους τρόπους.. Οι άνθρωποι συνήθως αυτοί έχουν θεοπτικές εμπειρίες και αποκαλύψεις, που δύσκολα μπορεί να καταλάβει και να γευθεί ο άνθρωπος του κόσμου.

Έτρωγε πολύ λίγο και κοιμόταν επίσης λίγο, τόσο όσο να μη βλάψει τον νου του από την υπερβολική αγρυπνία. Έφθασε σε μεγάλα ύψη αγιότητας και αρετής και αξιώθηκε μεγάλων **"εμπειριών και χαρισμάτων"**. Το **προορατικό του χάρισμα** φάνηκε όταν έσωσε από βέβαιο θάνατο τον υποτακτικό του. Αυτός κοιμόνταν κάτω από ένα τεράστιο βράχο. Ο Αγ. Ιωάννης προείδε δια του Αγίου Πνεύματος την πτώση του βράχου ευρισκόμενος στο κελί του και φάνηκε καθ' ύπνον στο μαθητή του, τον ξύπνησε και τον προέτρεψε να φύγει για να γλυτώσει τον κίνδυνο. Ο βράχος έπεσε αλλά ο μαθητής με την υπερφυσική επέμβαση του αγίου σώθηκε από βέβαιο θάνατο.

Οι μοναχοί της ιεράς μονής του Σινά, εκτιμώντας την σοφία και την αγιότητά του, τον εξέλεξαν ηγούμενο. Μετά από πολλές παρακλήσεις κατόρθωσαν να τον πείσουν να επιστρέψει κοντά τους. Η έρημος όμως είχε κερδίσει οριστικά την καρδιά του και τον είλκυε δυνατά. Γι αυτό ύστερα από μικρή παραμονή στο μοναστήρι, ο Αγ. Ιωάννης εγκατέλειψε οριστικά τη μονή και απεσύρθη σε ακατοίκητους τόπους. Επέστρεψε στην αγαπημένη του έρημο και συνέχισε να γεωργεί το **«ἄγονόν της»** με την ακατάπαυστη **«πηγή τῶν δακρύων του»** και την χάρη του Θεού. Η πνευματική κληρονομιά που μας άφησε, η «Κλίμαξ» του, υπήρξε ανεκτίμητη.

Όλη η άγια πείρα και «μυστικές εμπειρίες» του Αγίου, βρίσκονται αποθησαυρισμένες στην «Κλίμακά του» που με πολλή ταπείνωση έγραψε, σχεδόν κατ' επιταγή, όταν του ζητήθηκε από τον ηγούμενο της Μονής Σινά Ιωάννη. Εκεί στην «Κλίμακα» φαίνεται ότι ανέβη στο όρος Σινά και εισήλθε, ως νέος «θεόπτης» Μωυσής, στον θείο γνώφο. Διάβηκε με καθαρό νου τα σκαλοπάτια της ουράνιας κλίμακας, έφθασε στο Θεό, δέχθηκε τον θείο φωτισμό, μας έδωσε τις νέες «θεοχάρακτες πλάκες», με τις οποίες μπορούμε και εμείς να ανεβούμε την πνευματική σκάλα που φέρνει στο Θεό.

Στο συναξάρι του αγίου αναφέρονται οι χαρακτηριστικοί στίχοι:

«Ὁ σάρκα φορῶν καί νεκρός ὢν Ἰωάννης (δηλ. Ο Ιωάννης που και όταν

ζούσε είχε νεκρώσει την σάρκα του) **αίωνίως ζεῖ καί νεκρός φανείς ἄπνους»**.
Σύγγραμμα λιπών , κλίμακα τῆ ἀνοδῶ (αφήνοντας σύγγραμμα την κλίμακα για την άνοδο). **Δείκνυσιν αὐτοῦ πορείαν τῆς ἀνόδου** (η οποία δείχνει την πορείαν της ανόδου του).

Το απολυτικό του Αγίου ψάλλεται την Δ΄ Κυριακή των νηστειών σε ήχο πλ. δ΄ και έχει ως εξής:

«Ταῖς τῶν δακρῦν σου ροαῖς, τῆς ἐρήμου τό ἄγονον ἐγεωργήσας, καί τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς, εἰς ἑκατόν τούς πόνους ἐκαρποφόρησας, καί γέγονας φωστήρ τήν Οἰκούμενην λάμπων τοῖς θαύμασι, Ἰωάννη πατήρ ἡμῶν ὄσιε. Πρέσβευε Χριστῶ τῷ Θεῷ σωθῆναι τάς ψυχάς ἡμῶν»

Δηλαδή: «Τα πολλά και θερμά σου δάκρυα και βαθείς σου στεναγμοί για τις αμαρτίες και τα πάθη που κυριεύουν τον άνθρωπο, πάτερ Ιωάννη ὄσιε πότισαν και καλλιέργησαν την άγονη έρημο της ψυχής μας και έφεραν εκατονταπλάσιους πνευματικούς καρπούς. Και συ άγιε πάτερ, έγινες με την αγιότητα και τα θαύματά σου, φωστήρας που λάμπεις σε όλη την οικούμενη. Γι' αυτό πρέσβευε στο Χριστό το Θεό μας να σώσει τις ψυχές μας».

B. Η ΚΛΙΜΑΚΑ ΤΩΝ ΑΡΕΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΣΙΝΑΙΤΗ. Μία μία οι αρετές που περιγράφει στο βιβλίο του «**Κλίμαξ**» ο Αγ. Ιωάννης είναι οι εξής:

- 1. Αποταγή** (απάρνηση των εγκοσμίων)
2. Απροσπάθεια (έλλειψη προσπάθειας στην πνευματική ζωή)
- 3. Ξενιτεία** (φυγή από τον κόσμο)
- 4. Υπακοή**
- 5. Μετάνοια**
- 6. Μνήμη θανάτου**
- 7. Χαροποιό πένθος**
- 8. Αοργισία**
- 9. Μνησικακία** (να θυμάσαι το κακό που σου έκαναν και να θέλεις να το ανταποδώσεις)
- 10. Καταλαλιά** (δηλ. κατάκριση)
- 11. Πολυλογία και σιωπή**
- 12. Ψεύδος**
- 13. Ακηδία** (οκνηρία, αδιαφορία προς την άσκηση, παραμέληση των μοναχικών υποσχέσεων)
- 14. Γαστριμαργία** (Να μην χορταίνεις)
- 15. Άγνοια**
- 16. Φιλαργυρία**
- 17. Αναισθησία** (απόκρουση του φόβου του Θεού)
- 18. Ύπνος και Προσευχή**
- 19. Αγρυπνία** (καταπολέμηση του ύπνου ως εγρήγορση στην αρετή)
- 20. Δειλία** (έλλειψη τόλμης στην πρόοδο της πνευματικής ζωής)

21. **Κενοδοξία** (επιθυμία δόξας για ασήμαντα πράγματα)
22. **Υπερηφάνεια** (άρνηση Θεού και εξύψωσή του εαυτού μας)
23. **Λογισμοί βλασφημίας**
24. **Πραότητα και απλότητα**
25. **Ταπεινοφροσύνη**
26. **Διάκριση**
27. **Ησυχία** (ιερά ησυχία, σωματική και ψυχική)
28. **Προσευχή**
29. **Απάθεια** (έλλειψη παθών)
30. **Αγάπη, ελπίς , πίστη**

Γ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ

Θα ήταν παράλειψη μας, να μην αναφέρουμε μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τις 30 ομιλίες περί αρετών του Αγ. Ιωάννου.

1. Έτσι στο λόγο του για την **αοργισία** (καλωσύνη) γράφει:

«Εις τές ημέρες καρδίες αναπαύεται ο Θεός, μά εις τές άγριες κάθεται ο διάβολος. Οι ήμεροι και εύσπλαχνοι θέλουσι κάθεσθαι άφοβα εις τόν τόπον τους καί θέλουσι κληρονομήσει καί τήν δόξαν τήν ουράνιον. Μά οι ανήμεροι και άσπλαχνοι, θέλουσι κουρσευθή από τήν γήν τους και από τα γονικά τους» (δηλ. τους γονείς και συγγενείς τους) και αποκτήσουν ατιμίαν αιώνιον.

Η ήμερη ψυχή είναι καθέδρα της **αοργισίας** (καλωσύνης), μα η σκληρά και η απάνθρωπος είναι εργαστήριο της πονηρίας. Η ήμερη ψυχή είναι βρύση της σοφίας και ποτίζει του λόγου της και τους άλλους θεϊκήν γνώσιν, ωσάν μας το λέγει ο ψαλμός: «**όδηγήσει πραείς έν κρίσει**». Ο Κύριος οδηγά και διδάσκει πάντας τους ήμερους να κρίνουνσι και να διαλέγουσι το καλόν και το κακόν (δηλ. να διακρίνουν το καλό από το κακό) και να το φανερώνουν και εις τους άλλους. Μα τους κακούς και σκληρόκαρδους, τους σκοτίζει ο δαίμονας να τρέχουν εις τα κακά και εις τα άδικα και να σύρουν και αμπωθούν (δηλ. σπρώχνουν) και τους ομοίους τους. Η ήμερη και ίσια ψυχή έχει σύντροφον την ταπείνωσιν, μα η πονηρά είναι σκλάβα της υπερηφάνειας. Η ήμερη ψυχή γεμώνει αγία γνώσιν, μα η αυστηρή και σκληρά τυφλώνεται από σκότος και αγνωσίαν. Από την

ημερότητα ακολουθεί η απλότης, η οποία είναι μία άκακη και παστρική καρδιά και ζωή απονήρευτη και συνήθεια ασκανδάλιστη και ορθή καλωσύνη, όπου γίνεται εις την ψυχήν από την θεϊκήν βοήθειαν και ανθρωπίνην σπουδήν και κόπον.

2. Από τον λόγον του για την **πολυφαγία**, που για την εποχή μας έχει καταπληκτική επικαιρότητα να μεταφέρουμε ένα απόσπασμα:

Η κοιλία μοναχή της είναι όπου σηκώνει ταις ανεμοταραχαίς και όλα τα κύματα μας καταποντίζουν. Και από τούτην (δηλ. την κοιλία) έχουσιν όλα τα πάθη την αρχήν και την κίνησιν. Εκείνος όπου νηστεύει, είναι καθαρός ο νους του και έξυπνος εις την προσευχήν του προς τον Θεόν. Μα εκείνος όπου χορταίνει, γεμώνει ο νους του όλο πονηρούς λογισμούς και πρόσωπα Η χόρτασις της κοιλίας ξηραίνει τα δάκρυα, μα η πείνα τής τα γεννά και αν θέλεις δάκρυα νήστευε.

Όποιος θέλει να χορταίνει την κοιλιάν του και να νικά και τον δαίμονα της πορνείας, είναι όμοιος εκείνου, όπου θέλει να σβήσει ένα μεγάλο καμίνι και αφανόν με το λάδι διότι καθώς το λάδι ανάπτει την φλόγα, έτσι και η πολυφαγία την σαρκικήν πύρωσιν.

Όταν πεινά και θλίβεται η κοιλία, τότε ταπεινώνεται η καρδιά μα όταν χορταίνει και χαίρεται, υπερηφανεύεται ο λογισμός και υπερυψώνεται.

Η νηστεία είναι ένα σπαθί όπου κόπτει τους κακούς λογισμούς από την ψυχήν και την ελευθερώνει από τα σιχαμερά όνειρα και φαντάσματα, και την κάνει να στέκεται ήσυχη και ασύγχυστη εις την προσευχήν και φωτίζεται από τον Θεόν και να φυλάσση τον νουν της, και να έχη ανοιχτά τα μάτια της και να παύη την πολυλογίαν, και να ησυχάζη με σιωπήν και να κρατή ξεγνοιαστόν και ύγειον το κορμί, διότι - καθώς το βεβαιώνουσιν οι ιατροί - η νηστεία είναι μητέρα της υγείας και προξενά την καθαρότητα, και διώχνει τας αμαρτίας και ανοίγει την πόρταν του Παραδείσου».

Δ . ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν μπορούσε κάθε Χριστιανός να διαβάζει λίγες σελίδες κάθε μέρα από την ουρανοδρόμο «Κλίμακα» του Αγ. Ιωάννου, θα καταλάβαινε πώς - πάνω από τις ανθρώπινες αδολεσχίες (φλυαρίες) και τα παιχνιδίσματα του λόγου που κάνουν την θεολογία της Εκκλησίας να φαίνεται δύσκολη και αποθαρρύνουν τους πιστούς από το απλό και ίσιο δρόμο του Ευαγγελίου - υπάρχει η απλή αλήθεια και η πνευματική ομορφιά, όπως τη έπλασε ο Θεός και όπως τη είδαν όσοι απόκτησαν, με πνευματικό αγώνα και άσκηση, καθαρή καρδιά και θεώμενο λογισμό και νου. Όλες οι δυσκολίες και τα δυσνόητα γίνονται απλά, καταληπτά, εύκολα, όπως στον άγιο Ιωάννη της Κλίμακος για τον οποίο μπορούμε να πούμε: **«δογμάτων βυθός μέγας, νοῦς δέ ἀσκητοῦ, ἐν αὐτοῖς ἀκινδύνως ἄλλεται»**, δηλ. η γνώση των δογμάτων έχει πολύ μεγάλο βάθος, αλλά ο νους του ασκητού μπορεί χωρίς πνευματικό κίνδυνο να κινείται σ'αυτά.

BIBΛIOΓΡΑΦΙΑ

- 1.ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (καθ. Παντελή Πάσχου, Εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας)
- 2.ΟΙ ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ (Εκδόσεις Παπαδημητρίου)
- 3.ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ Αγ. Νικοδήμου Αγιορείτου
- 4.«ΚΛΙΜΑΞ» Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου (Εκδόσεις Ιεράς Μονής ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ)

Source: <http://www.xfe.gr/modules.php?name=News&file=article&sid=582>